

Potem pa so sadonosniki zapuščeni in sadjarji so zaposleni skozi tedne v skladiščih svojih zadrug, katere so jim izplačale nekaj na račun oddanega sadja. Tam delajo od ranega jutra do poznega večera po strogo zarisanim načrtu: po skrajno točnih in strogih predpisih se sadje še enkrat presortira, zapaka in odpremi. Vsako jabolko, ki ni v vsakem oziru popolnoma brezhibno, mora brezpogojno v sadni mlin za sadjevec ali marmelado.

Vsaka krajevna organizacija je včlanjena v zvezi, ki ima diktatorično oblast. Slednja, ki je stalno v najtesnejših odnosih s poljedelskim ministrstvom, ima dvoje nalog: da plasira žetev na ameriškanskih in evropskih sadnih borzah po najboljših cenah in da ugotovi in določi najzlahnejše in najprikladnejše vrste jabolk, upoštevajoč pri tem zemljo in lego posameznih sadonosnikov.

In pri nas?

Predaleč bi šlo, če bi hoteli navesti in raztolmačiti vse posameznosti tega ameriškanskega načina gojitve in prodaje sadja. Zato sta poklicani pri nas v prvi vrsti sadjarsko in vrtnarsko društvo s svojimi podružnicami ter naša Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, ki je s svojimi propagandnimi in poučnimi tečaji ravno letos znatno prispevala k povečanju zanimanja naših sadjarjev za negovanje sadonosnikov in resnično se je letos škropilo v naših sadonosnikih veliko več kot prejšnja leta in blagoslov tega dela ne bo izostal. Zanimanje za naše sadje je letos veliko, vprašanje je le, če nam bo denarna kriza in devizne odredbe omogočile izkoristiti letošnjo dobro konjunkturo doma in na inozemskih tržiščih. Kadar se bodo naši sadjarji vsi kot en mož oklenili svoje edine pravilne organizacije za prodajo svojega sadja ter ji s tem tudi omogočili, da bo vršila svoje delo v korist in procvit našega kmeta, takrat nastopijo tudi za naše sadje časi, da bomo tudi pri največji konkurenci naše sadje prodali z lahkoto in po veliko boljših cenah kot sedaj.

*

Kako peremo?

Umazano perilo najpreje namakamo. Namakanje ima ta namen, da olajša in pospeši čiščenje. V mlačni vodi namoči perilo. V to vodo je dobro viliti malo, eno žlico terpentina. Vroče vode nikdar ne vlivaj na perilo, dokler je umazano. Pisano perilo ne namakaj preje, kakor nekaj ur pred pranjem, v mrzlem, ne premočnem lugu. Perilo, ki ima slabe, nepristne barve, namoči le v mlačni vodi in ji prilij nekaj jesiha.

Po namakanju perilo operemo v vročem lugu, ko smo ga primerno z milom na straneh namazali. V posebnem kotlu nato perilo kuhamo. Predolgo perila ne smeš kuhati, da se ti ne zažge, zadostuje četrt ure. Pusti nato kotel, da se perilo v njem shladi. S čisto vodo nato perilo izplakni in ga ovijaj, da gre vse milo iz njega. Ako je perilo porumenilo, ga beli, in sicer tako, da ga položiš na sonce, ga sušiš, zmočiš in obrneš in zopet sušiš. Ako hočeš, da se perilo bolj blešči, napraviš to z modrilom, ki ga kupiš v prodajalni in raztopiš v vodi. V tej vodi perila ne namakaj, ampak kos za kosom izplakni.

Perilo daj sušiti po možnosti na soncu. Imej za to snažne vrvi, ne obečaj perila na droge in hlode in ne vem, kam še, kjer se ti umaže, predno je sploh suho. Perilo pritrdi v lesenimi preklanimi klinčki. Pisano perilo pa ne suši na soncu, da ne obledi, pač pa na podstrešju ali sicer pod streho, pa kjer ni prepib.

*

Kako uničim črešnjeve črve? Črešnje napade poseben črv črešnjeve muhe. Sedaj, ko bodo črešnje, posebno črvice odpadale, jih uniči in ne pusti, da tam ležijo. Črvički zlezajo v zemljo in spomladi se kot metuljčki zopet zaplodijo. Drugo leto prekoplji zemljo pod črešnjo, da pridejo črvički bolj globoko in se zadušijo.

Ali piti v vročini škoduje? Škoduje samo tedaj, ako potem razgreta počivaš, ako pa naprej delaš, ne škodi. Seveda ne smeš piti premrzle pijače. Kdor je veliko na vročini in se veliko poti, mora celo piti, seveda zadostuje tudi voda, ker sicer se mu vsled vročine začne kri strjevati in se nazadnje vnamejo možgani od vročine.

*

Remšnik. Drugi gospodinjski tečaj se je otvoril na Remšniku; obiskuje ga premalo deklet iz Remšnika. Lahko je vsaki žal, ki je zamudila lepo priliko najcenejše izobrazbe v teh hudih časih. Ne samo staro je kaj vredno, ampak kar čas zahteva od nas in to je danes vsestranska izobrazba posebno v gospodinjstvu in izoblikovanje srca. Gotovo bo tečaj imel uspehe posebno pri onih dekletih, ki se zavedajo načela: po trdem delu gremo in prišle smo navzgor!

*

Cene in sejmiska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 11. junija so pripeljali špeharji 16 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 14 Din, slanina pa po 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 32 voz sena po 60 do 90 Din, šest voz slame (škopa 1.50 do 1.75 komad), štiri voze krompirja po 1.50 do 2 Din (novi italijanski 5 do 5.50 Din). Čebula 5 do 5.50 Din, česen 10 do 12 Din, kumarce 2 do 3 Din. Pšenica 1.75 Din, rž 1.50 Din, ječmen 1.50 Din, oves 1.25 Din, koruza 1.25 do 1.50 Din, proso 1.75 Din, ajda 1.25 do 1.50 Din, fižol 2.50 do 3 Din, v stročju 6 do 7 Din. Kokos 20 do 30 Din, piščanci 22 do 65 Din, gos 50 do 60 Din, kozliček 60 do 80 Din, jagnje 80 Din. Čeli orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Hren 8 do 10 Din, karfiola 1 do 4 Din. Kislo zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Glavnata solata (komad) 0.25 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, jagode 8 do 12 Din, črešnje 6 do 12 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 30 Din, jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem, dne 10. junija tega leta je bilo pripeljanih 209 svinj in ena ovca; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 90 Din;

Tekma med letalom in golobom.

V Nordwiche na Angleskem se je vršila zadnje dni zanimiva tekma. Šlo je za razvozljanje vprašanja: Ali je sigurnejši naravni nagon goloba ali človeška razsodnost glede krajevne presoje? Pilota Reo, starega ter preizkušnega letalca, so posadili v zaprti avtomobil z zavezanimi očmi in so ga prepeljali v kraj, ki je oddaljen od Nordwiche 150 km. V istem avtomobilu se je vozil tudi kmet s poštanim golobom. Ko je došel avto na cilj, so takoj izpustili goloba. Letalcu so dali po izstopu na razpolago aeroplan brez kompasa in drugih pripomočkov za določevanje smeri.

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

25

(Dalje.)

Sredi aprila je prišel Hasan paša z delom vojske v Petrinjo. Ukazal je ondi popraviti most čez Kolpo in če mogoče, narediti še enega preko Odre. Vse je kazalo, da se bliža napad na Sisak.

S strahom so hodili Siščani gledat graje nje mostu in turške ognje, ki so žareli vse noči od Vinodola do Krastovice. »Poskrbite za nas,« sta pisala upravitelja trdnjave zagrebškemu kapitulju, »da vsi skupaj ne poginemo.«

Vendar velika turška armada še ni bila zbrana. Zato je bila določena Kostajnica kot zbirališče, kjer so se tudi vršile vse priprave za obleganje Siska. Že 20. maja so znali v Zagrebu, da vozijo po Savi proti trdnjavi velike topove. Kmalu potem so dohajale vesti, da se zbirajo pri Kostajnici tudi drugi turški poveljniki s svojimi četami. Siški sandžag beg Ibrahim je stal z veliko

vojsko pri Zrinju ob Drinu; zborniški sandžak Memi beg se je utaboril pri Strigovlju, kliško-hrvatski sandžak Apardi beg pri Savi in na Bilajskem polju.

Pilštajnski orožarji so se lotili v ožigled silnemu turškemu navalu z vso vnemo pregleda orožja, streliva in topov. V trdnjavi je bilo 300 mož posadke, ki je bila po mnenju nemških strokovnjakov precej preskrbljena za krajšo obrambo. Treba je bilo še marsikaj popraviti. Predvsem so morali spraviti topove na prava mesta in jih osigurati po možnosti pred sovražnimi krogli.

Siščanom so se prikupili Nemci koj prve dni. Bili so mirnega obnašanja, trezni, marljivi ter vestni pri delu in vzgled celi posadki glede izpolnjevanja verskih dolžnosti. Udeleževali so se z vzgledno pobožnostjo vsake kanonikove svete daritve s poveljnikom vitezem Pavlom na čelu.

Za pregledom ter popravo orožja in topov so prišli na vrsto trije obrambni stolpi. Stolpe so po-

* Sandžak je bil upravitelj sandžaka. Berglerbegluki so bili v Turčiji razdeljeni na sandžake.

7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 200 do 250 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 380 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 560 do 650 Din; kilogram žive teže so prodajali 6 do 7 Din; kilogram mrtve teže pa po 10 do 11.50 Din. Ovce komad 90 Din. Prodanih je bilo 143 svinj in ena ovca.

Padanje vrednosti zemeljskim zakladom.

Zadnje čase se vedno bolj množe poročila o novih najdiščih diamantov v Afriki. Pa ne le diamantov, ampak tudi srebra je čedalje več. Posledica tega je, da pada srebru cena. Tudi zlata produkcija se vedno bolj veča in pri draguljarjih se stalno kopičijo skladi dragih kamnov, ki jih ne more nihče kupiti, ker so predragi. Taka je podoba, da na eni strani svet ne ve, kam bi s svojimi bogastvi; po drugi strani pa ljudje stradajo in umirajo od lakote.

Obubožanje sveta je res povzročilo nezasišano razvrednotenje vrednot. Zlato, ki so po njem nekoč hrepeneli in segali vsi ljudje, je izgubilo dobršen del svojega prednostnega položaja. Dokler tvori podlago denarja najmočnejših svetovnih držav, se bo še nekako držalo. V resnici pa je že izgubilo mnogo svoje privlačnosti. Ali ni že dovolj značilno dejstvo, da ga ne najdemo skoro nikjer v prometu? Kdor ga ima, ga skriva v najglobljih zakladnicah pod zemljo, svet ga pa ne bo kmalu niti več poznal.

Navzlic vsem pretresljajem, ki jih je doživelo zlato v zadnjem času, pa se njegovo pridobivanje veča. Vsako leto ga izkopljejo 455.000 kg, največ v južni Afriki (220.000 kg), potem v Ameriki (60.000 kg), v Aziji in na Uralu (50.000 kg), v Južni Ameriki (20.000 kg) in v Rodeziji (20.000 kg).

Še večje razvrednotenje kakor zlato pa doživljajo diamanti. Doslej so našli in spravili v promet 20.000 kg diamantov s 100 milijoni karatov. Ta množina bi vsekakor zadostovala za dolgo dobo povpraševanja. A ljudje so nenasitni. Vedno iznova odhajajo kopači pod zemljo, da izderejo geološkim plastem kristale in jih vržejo na trg, kjer se vrši kupčija.

Že leta 1926 je ponudba diamantov dosegla višek. Takrat smo tudi doživeli, da niso neki komisiji dovolili pregledati diamantnih ležišč ob reki Oranje. Diamantna polja so zaprli z bodečo žico in vlada Kapske kolonije je dala ukaz, da se morajo diamanti zbirati in izročati samo po njej. Ta ukrep je izšel zategadelj, da bi se preprečil padec cen, ki je grozil diamantski industriji. Danes pobašejo 35% letne produkcije diamantov trezori južnoameriškega sindikata za diamante, Beers Corporation in druge tvrdke, ki trgujejo z diamanti. Na ta način se skuša cena diamantov obdržati vsaj na neki višini.

Manj od diamantov so izgubili na vrednosti rubini, ki jih pridobivajo v Burmi. Ta produkcija še danes ne presega produkcije pred 1000 leti in delj. Vse zemске zaklade je v ceni prekosil edino radij, ki se mu zaradi redkosti nikakor ne more zmanjšati vrednosti.

St. Peter pri Mariboru. Pretečeno nedeljo so imeli člani katoliškega prosvetnega društva v Studencih pri Mariboru izlet k St. Petru. V cerkvi Matere božje na Gorci so imeli sveto opravilo s pridigo, katero je opravil č. g. p. Marko. Isti dan popoldne pa so cerkveni pevci in prijatelji lepega petja napravili izlet v Metavo, kjer so imeli v Marijini kapeli na Metavskem hribu večernice.

Smarje pri Jelšah. Ker ni nihče poročal, smatram za dolžnost vam sporočiti o lepi prireditvi našega Katoliškega prosvetnega društva, ki je v nedeljo, dne 29. maja, uprizorilo dve krasni igri »Pri kapelici« in »Ne klči vraga«. Igrli sta krasno uspeli. Vsa čast našim vrlim igralcem, da so se potrudili ter svoje vloge res prav dobro rešili. Škoda, da se je uprizorila igra samo enkrat. Ker sta igri tako šaljivi, obenem pa tudi polni resnosti, bi menda kazalo ob prvi priložnosti igri ponoviti. Omenim naj tudi neko novost. Pri tej prireditvi je namreč nastopil prvič naš mladi tam-

buraški zbor, ki ga vodi naš vrli organist g. I. Kidrič. Fantje, le tako naprejte! Sedaj, ko imamo po zaslugi č. g. kaplana Rančigaja tako lepo poslikano dvorano in pa nov oder, prireditve tem težje pričakujemo.

Pokrajina bodočnosti.

So še na svetu tla, ki čakajo na človeka, da jih odpre javnosti, preorje, obdela in uživa sad dela. K pokrajinam bodočnosti spada brezdvomno severnoameriška Kanada, ki šteje danes komaj 10 milijonov prebivalcev, a bi jih prav lahko sprejela in prehranila 100 milijonov. Treba bi bilo samo pozidati mesta in jih zvezati z železnico. V Kanadi je še dovolj dela za človeštvo.

Zemeljski zakladi Kanade so neprecenljivi. Tamkaj so na celem svetu največje zaloge premoga, katere bi bilo nemogoče izčrpati v tisočletjih. Zelo mnogo je železne rude. Poleg Afrike daje Kanada svetovnemu trgu največ zlata. Kanada posedata tudi svetovni monopol na pridelavo nikla.

Pretežni del kanadske posesti je državna last. Farmerjem daje država zemljo brez zakupnine; njej je predvsem ležeče na tem, da se spremeni doslej neobdelana zemlja v rodovitno. V Kanadi prospeva tobak in vinogradi rodijo plemenita vina. Kanadske jabolke se razpošiljajo po celem svetu. Znana je kanadska pšenica, s katero se preplavlja tudi Evropa.

Skraja so bili mnenja, da v Kanadi ne bo rodila pšenica, saj je vendar zemlja zamrznjena do marca. Uporabili so pri pridelavi pšenice najbolj moderne načine in so dosegli, da je tamkaj zrela pšenica v 90 dneh. Sedaj si prizadevajo, da bi dosegli še hitrejšo žetev in s tem omogočili pridelavo pšenice tudi po onih neizmernih kanadskih ozemljih, ki se razprostirajo proti severnemu tečaju. Treba pomisliti, da si je v poletnih časih v tečajnih krajih solnce noč in dan in da bi bila pšenica izpostavljena rasti celih 24 ur.

Kanada je dežela »neomejenih možnosti« in bo tekom 100 let podarila človeštvu še marsikateri uspeh in dovolj bogastva.

sebeno utrdili, da bi kljubovali najtežjim topovskim krogam. Kakor že omenjeno, je bila zgrajena sisačka trdnjava na polotoku podobnemu kolenu, katerega tvori Kolpa pred izlivom v Savo. Iz Kolpe sta bila izkopana v obrambo trdnjave dva jarka ali kanala. Spodnji je bil širok, zgornji ozek, a oba sta bila globoka. Med obema kanaloma je bil ozek prehod po suhem, ker jarka se nista zlivala eden v drugega. Tokrat so kanala poglobili, da bi bila dovoljna ovira. Jabelko nesporazuma med vrhovnim poveljstvom v Zagrebu in med branitelji je bil lesen most preko Kolpe, ki je tvoril zvezo trdnjave proti Zagrebu in Karlovcu. Sisačka kanonika-poveljnika sta predlagala, da se naj most razruši pred oblego, da ne bo kakor nalašč pripravljen za vsestransko kretanje turških čet. V Zagrebu pa so odločili, da mora most ostati, saj bo došla oblegancem pomoč, ni pa mogoče določiti v naprej iz katere strani.

Angel tolažbe, buditelj k hrabrosti in k zupanju v Boga je bil za posadko in civilno prebivalstvo vitez Pavel. Vojaki so ga čislali kot izredno močnega ter izkušenega bojevnika; ostalim

meščanom se je prikupil z ljudomilostjo napram starejšim in posebno še deci. Pogostoma je delil miloščino med revnejše in bil na glasu, da ni samo junak, tudi darežljiv bogatin, ki je pripravljen pomagati siromaku ob vsaki priliki.

Pravi praznik za Siščane so bile vojaške vežbe na ravni krog trdnjave, pri katerih je kazal Pavel svojo moč in sigurnost v loku. Ne smemo pozabiti, da se je bil proslavil med Hrvati tudi Topliškevi Miha. Kakor smo že beležili, je dal Hasan paša povelje, naj se popravi razdrti most čez Kolpo pri Petrinji in če mogoče, naj se zgradi še nov most preko Odre nad Siskom. Siščane je bilo resno strah pred novo zgradbo čez Odro, ki bi bila omogočala čisto prosto premikanje turških bojnih sil na vse strani. Tudi preko popravljenega petrinjskega mosta so udirale turške patrulje, neprestano ropale in si ogledovale z drugega brega Kolpe utrjevalna dela pri Sisku. Nemški orožarji so izdelali načrt za uničenje mosta pri Petrinji. Za izvršenje nadvse drzne nakane se je javil prostovoljno Pilštajncan Topliškec.

Nekoliko nad turško trdnjavo Petrinja je zbi-

Golob je krožil nekaj časa po zraku, nato pa je zletel proti Nordwichu, odkoder je bil pripeljan. Pilot se je motal nekaj časa krog krmila, ne da bi se bil mogel odločiti za gotovo smer. Njegovo edino upanje je bilo dejstvo, da on lahko prevozi na uro 150 km, golob pa preleti 90 km. Pa je le premagal človek ptico. Pilot je pribrzel v Nordwich 15 minut pred golobom in je prejel od letalskega kluba lepo nagrado.

Priprave za uvoz vina v Zedinjene države.

Francija s paznim očesom zasleduje gibanje v Zedinjenih državah, zlasti gibanje »mokrih« pri volitvah. Tako se je izrazil B. W. Lawless, ki se je ne-